

САГА ОЛОХ

Сыаната
3 харчы.

В. ИВАНОВ.

А. ДАЛБАЕВА.

Маайт—үлэ бырааныннымыга, Сяр үрдүгэр баар туох баар улуу, кэрэ, үтүө баарга киин, Үлэ, үрдүк аатын кытта ситиһинээх. Ааспыт 1986 сылга тая хааһыстыбата дойду үрдүнэн 219,2 млрд. солк. валовой бородоуусуунайы өнгөрөн таһаарда. Ити XI пятилетка өр-тө көрдөрүүтүтүн 17,5 млрд. солк. үрдүн. Ити билигини барыбытын үөрдэр Оройуон соххоһартытан кыстык ааһыдаах билигини толорууга үрдүк кирбиһлэри ылан «Мугудай» соххоһ ороһуоннааһы Бочуот дуоскатыгар таһаарылаанна. «Мылдаһаайы» соххоһ үүт-государствога туттарыыга сыл бастаки квартаһынааһы билиаһын 131 бырыһыа толордо, түөрт ылдааһы кирбиһин болдьорун мый агары иһинээ ылла. «Якут агропромстрой», «Якутмелиоводстрой» ПМК-лара, эт-үүт комбинатын коллективтара өмнө үчүгөй ситиһиндэһиндэр. Ол өрөөрү туһанылла илик кыахтар ыһылла илик кирбиһлэр өссө да улахаттар. Соххоһ биэр сыһынара: оройуон үрдүнэн сыл бастаки квартаһын устат

«Вари дойдудлар пролетарийдарыгар, холбоһун!» диян төлөнөөх тыллара сир үрдүнэн модунуук, кыахтаахтын дуораһыйааллар. Билиһи көрө, ытык планета-быт—Сир кентүллүк, дьоллоохтук устарын, чөлгилэ сайдарын туһугар кини оҕолоро—үлэһит дьон биһир кыыгыт суруук буола түмүлэһит. Бу курнаах тыллар буюдбатахтар. Советская Союз бары дойдудлар пролетарийдарыгар, баттаммыт-үктэммит норуоттарыгар дотордуу кыһын уунар. Политбюро саналымы толкуйдааһын тыһынна, баар итэҕэстэрин туоратар, аан дойдутаагы быһыһыһыйаһын чэбдигирдэр туһугар туох кыааһы барытын өҥөрөр, өҥөргө бөлөм. «Советский Союз үлэһиттэрэ! Эбэ уонна Нээ дойдута куттал суох буолуута—билиһи хас биһирдиһит кыһамыһа! Дьулурдаах үлэһитинэн эбэ дьылаатын бөөгөтүөүт!» диян тыллар дуораһыйааллар ССКП КК 1987 сыллаах Первэй Маайга мигрымыларыгар. Онно билиһи хас биһирдиһит дьыратын, Нээ сир дьылаатын нани уоттаах охсуһуу тыһына ниилээр, кини бука барыбытын биһир үрдүк сылга, күүрэһинөөх үлэҕэ ыһыра.

Биһиги маяктарбыт

ССКН КК Ыгырмаларынан.

УЛУУ ОКТЯБРЬ
хөндөйдөөх сылын
бастагы кварталын түмү-
гүнөн байыгы коллектив

● Бийнхлэвчтэй байсан улс орнуудын дундаж 4 биры-
мангийн, промышленнось-
ка 4,4 бирымангийн, ту-
тууга 3,8 бирымангийн,
тэнгэр суул транспортыг
4,6 бирымангийн үүнүе-
дээ. Национальнай дохуот
үүнүүтүн, материльнай
эйгэ бородууталарын
гоша үлдэлэрин улаатын-
тын бүтүнүүтүн хэргизэ
үлэ оморунуудын үрдэтин
суугтар сэтгүүлэдээ.

Тэтими уонна хаачыс-
тыбаны үрдэттигэ, үлэни

Anton dotota.

Муус устар 13 күнэ.
Улуу сирдьит В. Н. Ле-
онин Кини музейыгар сы-
рыттыбыт. Музей элэр
сиз-деһиниңи өрөгөйдө-
һүнүн чабылхайдык көр-
дөрү. Владимир Ильич
тус буната тутта сылдьы-
быт предметтэре кини сө-
мөйүн туоһулуулар.
Ильич ылыһастах тыһы-
аан дойдуга кылым тыһа-
һыһыт кинигэлэр элбэхто-
рин сөбүтүн. Ханнык-ха-
нык тылларынан тахсы-
быт кинигэлэр суохтарый?
Ол быһыыгар сахалык
кинигэлэр эмнэ бааллар.
Улуу Октябрь хараҕаба
муммут саха норуотун

Хайвайыттар завод историйын кәсіпир музейы көрдөрдүләр. Музей 1982 сыллахтан народнай ватын ылым. Әбнәтән киз-

Съезди 4833 делегат таймлап кыттымыны ыд-
дылар. Ордук элбэх кии-
лөөк делегациялар Украин-
нагтан, Калакхстантан, Ле-
нинградтан уонна Моск-
ваттан кэлитэлээбиттэр.
Советскай Союз 69 бы-
раатты омуктарын пред-
ставителлээк мустубуттар.
Ол иһиттэн 9 саха. Били-
титтэн ураты Хабаровскай

ЫБСЛКС ХХ сөхийн ахьныгта сүрдэх удахын өрө мототуулачуу. Үөрүү-кетүү быһыннытар найгытасар борда, Делегаттар: «Ленин, партия, комсомол!»—диз наргит турдубут. ССКП КК Генеральный секретарь М. С. Горбачев уонна Киндигоро чиданнэре Киричэний дохсун ытмы тыаһын көрүстүбүт.

А. МАКАРОВ,
ОАПХ кылазбынай
агронома,
Д. ПИНИГИН,
гостехнадзор,
П. ПОПОВ,
хаһыат аналл. корр.

Норуоттар довордошууларын күнүн аныннан

МИН АЗЕРБАЙДЖАНЫМ

Революциянын Азербайджанга нефть, нефть-жугуу уонна харак уутун дойдутунан ааттыылара. Кини нэһилиннэтин 9,2 бырыһыана эрэ суруйуу, баара. Бийиги дойдубут бары бырааттын норуоттарыгар курдук, азербайджанецтарга эмиэ Октябрьскай социалистическай революция сардапаллах суолу аспата. 1918 сыллаахха муус устар 25 күнүгэр Степан Шаумян салаататынан национнай комиссардар Бакуга бары Советтара тэриллибит.

Билигин Азербайджанскай Советскай Социалистическай республика 6 мөл. нэһилиннэ, 4 орденнаах чэпчин сайдар республика. Азербайджан оңорор бороудукуйата 50 араас тас дойдулорго таһарыллар. Ага дойдуга Улуу саринтин сылларыгар Баку дойдуга оңорон таһарар неби 70 бырыһыанын биэрэн Ийэ сирин көмүскөһүнүгэ модун тирөөһүн буолбута.

Республика 17 үрдүк үөрөнүн заведениеллэригэр 107 тыһ. студент үөрөнэр. Республика чэпчин сайдыатын өсөө биир көстүүтүнэ манна Герой-ийлэр элбэхтөрө буолар. Азербайджанга 270 тыһ. Герой-ийэ олоһор, биир динэ-көргөһүгэ ортотунан 8-7 өсө тиксэр. Герой Мехти Гусейин-заде, ырыаһыт Рашид Бейбутов, суруйааччы ССРС Государственная бириэмнэтин

лауреата Расул Раа, композитор Кара Караев, уо. д. а. ааттарын дойдуга бүтүүнэ кини туттар.

Оро спортиннай оскуолатын, оскуола-интернатин. Чуралчы арыс кылаастаах оскуолатын уонна «Чураачык» детсад коллективтара Азербайджанскай ССР туһунан нэпсир стэндэлэриттэн, кинигэлэрин быһыстакыттан мустубут дьон элбээн биллэр. Ону Баку туһунан кини, сааскы кинигуларын кинигэр оһор, учуутал М. В. Слепцова кэпсээннэрэ ситэрдилэр-хотордулар.

— Мин Якутскайдаагы физико-математическай оскуолада үөрэммитим. Кини төрүттөөччүтүнэн наука кандидата, азербайджанец Н. А. Алиев буолар. Оскуолада араас оһук оһолоро буолан иллэхтик, ымыскаран-бааран туран үөрэмминпит. Директорбут туһунан саамай үчүгэй өйдөбүллээхпит, — диир кэпсир Чураачы орто оскуолатын математикада учуутала А. М. Илларионова.

Бизэргэ мустубут дьон оро спортиннай оскуолатын үөрэнээччилэрэ башкыр Ринат Сананбаев, украинецтар Андрей Кузнецов, Толя Мельник, украинец Сергей Будаков, эвенкиида Маша Никулина сценада тахсымыларын көтөөх ытыс таһымытынан көрүтүлэр. Оһолор бары

үөрэххэ, спорка ситиһинилээх дьон эбит. Андрей «Спартак» ДСО республикада чемпионна, билигин Бүтүн Союзтаагы күрэхтэһингэ бараары бэлэмнээр. Маша оһуунан ытыыса спорт маастарыгар кандидат. Толя эмиэ республика чемпионна. Ринат: «Мин оскуолабын бүтэрдэхпинэ медфакка киирээр бэлэмнээбим», — диир кэпсир. Сергей: «Оскуолада оһолор бойа-бейлэлэрин кытта истиг довордуу сыһыаннара, араас кэрэхсэбиллээх дьаһаллар: күрэхтэһиннэр, биэчэрдэр, о. д. а. мин өйбөр маалды хаалыахтар», — диир. Оскуолада кини бейэтин выпускниктара кэлэн үлээһиннэрэ үтүө үтэскэ кубулуйда. Кинилэртэн биридэстэриниз чеченка Сасита Умхаева буолар. Кини манна орто оскуолабын бүтөрбүтэ, билигин үрдүк үөрэххэ киирээр бэлэмнээр, тренеригэр П. М. Стасюка эрчиллэр. «Тренер буолан оскуолам мыха биэрбит бары үчүгэин, туохха үөрөппитин оһолорго биэрим», — диир кыысчаан. Ити курдук, араас оһук оһолоро биир оскуолада биир иллээх динэ-көргөн курдук үөрэнэллэр, үөрөкөтө оһолорлор.

Концерт азербайджанскай үчүкүүн садалаанна. «Махтал ырыата» квартет, «Сахам кэрэ кыргытара» ансамбль, хомуска толоруу, узбекскай үчүкүү биһирэниилэр.

Жюри биэчэр сымалын сипитинэн аахта. Толорооччулар көстүүмнэрэ үрдүк баалы ылла.

М. МИХАЙЛОВА.

«АЗБУКАБЫТ, БЫРАҤААЙ!»

Ааспыт субуотада «Улыбка» детсадка «Азбукабыт, быраҥаай!» диир ааттаах бырааһынньык буолла — алта саастаахтарын үөрэммит маннайгы кылаас 26 үөрэнээччигэ быһыл кыһыны быһа аргыс өһөстүбүт азбукаларын бүтэрдилэр. Азбукалара нинилэргэ билиннөрүү кини муоратыгар аартыгы талыйда.

Араас өгнөөх шардарынан ийэргэтилинбит саалада мустубут үөрэнээччилэр уонна төрөппүттөр оро-аймах бүтүүнүн тап-

таллаах геройдарын — Буратинону уонна Билбэтэин кытта көрүстүлэр. Оруоллары Юра Ефремов уонна Алик Кардашевскай берэс толордулар. Итинтэн салгыи оһолор таабырын таабыктылар, эһэлэрэ, эбэлэрэ таптаан үчүкүүлээбит үчүкүүлэрин дуоһуя үчүкүүлэтилэр.

Төрөппүттэр заттарыттан А. А. Романова оһолор маннайгы учууталларыгар Е. Н. Ермолаевада махтал-баһыыба тылларын өттө.

Синиокка: маннайгы кылааһы бүтэрибит Вера Аммосова азбукабыт кытта. П. Оконешников фотота.

Киниэ

...Бүө быһыттар тоһута бараллар, мас эһүөлэр нымис суулааллар... — дьэ уонна тааһы, кумааһы холорунтуу ытыһыт уу модун буруллана тутулла турар метро линиятын туннельтар көгү көтөн киирэр. Оһо баар дьону барыларын түнүгэригэ охсубут уу нта доһун куустээх сууруга, тутууччулар элбэх мыйдаах сыраларынан айыллыбыты барытын урусхаллаан, суох оңорон, өрүһүлэтэ суох иннин диири ытылла турбута...

Кинини кэмгэ биһиги кинизбит экраннарыгар катастрофа-фильмнэр таһарыллар буоллулар. Олортон биридэстэрэ — үһүс кэпсикэ Ыам мыйыгар көрдөрүлэр кэтит акрианаах өгнөөх «Прорыв» («Ленфильм» студия) диир харыһынабыт. Линията уон үс сыллааһыта Ленинград метрогун тутууга тахсыыт быһылаан оһуулурунан эинэ кэрэхсэбили тардыада.

Режиссер Павел Чухрай «Мосфильм» студияда уһулуубут «Зина» Зинуля диир кэтит эи-

Спорт

Күлүмэх хапсыһылар

Бахсылар оһолорутааһыта элэр бөһөстөр Павел Васильев бириһини иһис күлүмэх хапсыһыларын астына көрдүлэр. Көбүгэр баарта 27 элэр бөһөс — оһо спортиннай оскуолатын. Чураачы уонна Төһүлү орто оскуодаларын үөрэнээччилэрэ таһыстылар. Күрэхтэһин кылаабынан судьуйатынан ССРС оһолорго уонна мучаатарга чемпионна, оһолорго аан дойдуга боруонса призера, билигин спортиннай оскуола тренери С. П. Макаров үлээстэ.

Турнир кыһыһылаахтарынан буоллулар: 26 кг — Илья Харитонов (Төһүлү), 28 кг — Коля Демешин (Бахсы), 30 кг — Алена Дуранов (интернат орто-оскуола), 32 кг — Коля Баншев (Төһүлү), 41 кг — Сергей Чичигинаров (Чураачы), уо. д. а. Кыа-Иһылаахтарга бириһестэр туттарыһыллылар. Коля Демешингэ «Короотчу спидатията», Коля Баншевка «Элбэх ырыас ыла-ыһытын иһин», Вова Барашковка (Бахсы) «Кыа-ыһыга дуулуруун иһин» — нал бириһестэр туттарыһыллылар.

Бахсы орто оскуолатын үөрэнээччилэрин тэрийиннэринэн спортиннай биэчэр буолла. Оһо аһардас чыһуунун мунурдамматыйыт: туһуу спордугар аһаллаах историнна ытыһыллына, араас күрэхтэһиннэр тэриһинилэр.

Биэчэртэн күрэхтэһиннэртэн бары астыныбыт. Оһон Н. Н. Ренетникова, судьуйа С. П. Макарова, бары тренердэргэ махтанабыт.

Полина БАРАШКОВА, Лиза СОРОКОУМОВА, IX кылаас үөрэнээччилэрэ.

Бийигини кытта ылааһыт

ЧУРАПЧЫ—НЕРЮНГРИ

С. Тумат тыллара. Р. Савини мелодията.

Оһоһу, дьолу айар
Өтүһэлээх Снарэлини.
Чурапчы—Нерюнгри
Чакчы да инн-биһлэр.

Ыстаал ылык көрүтэ
Тайга баһын сатарыта,
Санааны сайа өттө
Саха, нуучча ырыата.

Кэл, оһор ыалдыттаа,
Нерюнгри кинитэ.

Суолга да, үлэһа да
Өһөстүбүт элбэхтэ.

Довордоһуу туругурут
Нерюнгри куората,
Уруу-хаан Союзунт
Уруйдуур биһигини.

Оһоһу, дьолу айар
Өтүһэлээх Снарэлини.
Чурапчы—Нерюнгри
Чакчы да инн-биһлэр.

ЫАМ ЫЙЫН ЭКРАНА

наах өгнөөх саһа үлэтэ үгүстэри интернаһиргэ-тэр Маана дараһан эттэххэ Павел Чухрай оһолорутааһыта Саха сиригэр «Комсомольская правда» хаһыат күннэригэр кыттыһы ыла кэлэ сылдьыбыта. Фильм кылгас исхоһоһо — тутуу суурадаһыны оңорор үзэһин диспетчерэ Зина Коптева самосвал водителэ Петренко нэһэй быһыһыларын утары охсубуута. Бу үлэһит хаһаайысты-баннаһа суох, эһл-дээһ буолууну, калтүраһы кытта эһэлэспэт сорунуулаах позицията, принци-пнаһына биһиги да көрөөччүлэриһин толкуйга түһэриһэн сөп. Сүрүн оруолга — актриса Евгения Глушенко.

«Атака» — В. Воеводинков «Сын своего отца» диир саныһыннэн туруоруллубут М. Горькай аатынан студия кэтит экраннаах өгнөөх харыһынаһа. Бу — Советскай Армин бүтүгү күнүн, инни дьону тустарынан сөһүн. Оһ бейэтин сулууспа-һыгар мизэстэһинн «аа-д туттэ» дойдуну — нумах куйаар Каранумнаһы талбыт үрдүкү байыан-най уһилиһыт тутуун-

нук бүтэрибит эдэркээн лейтенант Тимофей Ермаков (орчулга артист Сергей Чепан) полкатыары оһолун, буһуутун-хатымытын тула сайдар.

...«Новый быт» колхоз үрдүк ситиһиннэрин оройуонига кини бырабы-лыһынаһыны председателэ Виктор Ткачук аатын кытта сибээһинилэр.

Аһыттартан уратылаах, киниһиһиһаалаах бу нийи дьыала туһугар харыс-тамманна үлэһиннэр, ол эрээри ардыгар хаһаа-һыһыһыһыны салайыы сыһына, көгүлэһиммэт, «мелтөх» ыалларыгар охсууну оңорор нымаларын туттары да көрэй-бэт. Дьэ онтон Ткачук бейэтин үлэтин стилин уларытарын толкуйлаһан көрөр күнэ үүнэр — билигин, кинини оройуоннааһы агропромышленнай холбоһук председателин аһабыһтарын кини, баһчаһыга дьорн сала-һан кэлбит нымаларыгар үгүс улаһыһыһылары кылларһын наада буолар. Белоруссия кинематогра-фистарын кэтит экраннаах өгнөөх «С юбилеем

подозренье» диир бу хар-тыһыналарын ОАПХ, тыа хаһаайыстыбатын үлэ-һиттэрэ көтөөхтүк көр-рөллөрүтэр, дууһаллаһ-лэригэр ыгырабыт.

М. Горькай аатынан студия «После дождичка, в четверг...» диир кэтит экраннаах өгнөөх оһу-руйа-фильма, «Панте-лей и пугало» диир өг-нөөх мультиборник та-һарыллаһалара оһо көр-рөөччүлэри үөрдүлэр.

Тийэһэр — испанскай өгнөөх «Стинго». Улахан-нык ытыктанар үчүнэй дьыһитигэр хаһаайыһы-һын ханнык да соруйуу-лары, бөл хаппырыһы-һын биир тыла суох уонна баһаран туран го-лорор үтүө санаалаах, өйдөөх Стинго кырдыһас оһолор. Суох, бу быһы-гы Рим эбэтэр кулуту бес билэр хайа эми госу-дарство оһолуттан ойуу-лаһына буолбутах. Биһиги кэһикит кэһиснэр. Стинго — юриһическай наука док-тора Леонардо Контре-рас бейэтигэр эриккай уонна үтүскэ үөрэтэр эксперименти оңорон, урукку үөрэнээччилэригэр көгүл өттүнэн кулут буолар.

С. ДАНИЛОВ.

Редактор Н. Е. МАКАРОВ,

БИҢИГИ ААДЫРЫСЫТ: почтовой индекс 678700. Чурапчы а. Каря Марис уул. 26 «а». ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор—21-332, отделлар—21-265, уочаскы—21-505.

«Саһа оһох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинскаго райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.